TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 15

נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא...

The Chanukah Lamp: A Mitzvah to Place It on the Left

◇

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA
likuteitorah.com/torah-ohr/mikeitz/15/

1 נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא מזוזה מימין ונ"ח משמאל. וצ"ל הטעם שאין הנ"ח ג"כ מימין כמו המזוזה.

"The Chanukah lamp: it is a mitzvah to place it," etc., "on the left, so that the mezuzah is on the right and the Chanukah lamp on the left." And we must explain the reason why the Chanukah lamp is not also on the right, like the mezuzah.

אך יובן בהקדים ביאור מ"ש כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

But this will be understood by first explaining what is written, "Whatever Havayah desired, He has done"; and it is written, "By the word of Havayah the heavens were made."

2 ובע"מ [ובעשרה מאמרות] נברא העולם שהיו מאמר ודבור. ולא נברא בחפץ ורצון בלבד. והענין כי הנה נודע שלכל הדברים יש חומר וצורה שהחומר הוא ענין הדבר ההוא בכללות דהיינו להיות שמים או ארץ או שמש וירח.

And "with ten utterances the world was created," which were utterance and speech, and it was not created by desire and will alone. The explanation: it is known that all things have matter and form. The matter is what that thing is in general, that is, its being heaven or earth, or sun and moon.

והצורה הוא כל ציור וכל תמונה במראה ושטח שיש לכל דבר בדמותו בצלמו על איזה אופן נעשה

And the form is every shape and every figure, in appearance and surface, that each thing has "in its likeness, in its image": the manner in which it was made,

כמו השמים והארץ הם כדורים ומן הארץ לרקיע כו' והשמש והירח הם גלגלים מאירים כו'. וכן עד"ז בכל דבר נברא.

as, for example, the heavens and the earth are spheres, and from the earth to the firmament, etc.; and the sun and the moon are shining orbs, etc. And so too, in this way, with every created thing.

3 והנה החומר נברא בדבר ה' ובע"מ [ובעשרה מאמרות] שבמאמר יהי אור נתהווה בחי' האור מאין ליש. וכן במאמר יהי רקיע נתהווה הרקיע מאין ליש.

Now, the matter was created by the word of G-d and by the ten utterances: through the utterance "Let there be light," the aspect of light came into being from nothing (ayin) to something (yesh); and likewise, through the utterance "Let there be a firmament," the firmament came into being from nothing to something.

אבל אופן צורת הרקיע בדמותו בצלמו הוא נעשה בחפץ ה' שלא בא לכלל גילוי בדבור או מאמר.

But the manner of the firmament's form, "in its likeness, in its image," was made by G-d's desire, which did not come into revelation in speech or utterance.

4 והנה מה שנברא החומר במאמר ודבור ולא נברא הכל בחפץ ה' ורצונו בלבד היא מפני שאז לא הי' [היה] גילוי מאין ליש רק שהיה העולם בטל במציאות ממש

Now, the reason that the matter was created by utterance and speech, and not everything was created by G-d's desire and His will alone, is that then there would not have been a revelation from nothing to something; rather, the world would have been truly nullified in its existence.

רק עיקר גילוי היש הוא ע"י דבר ה' כי הוא צוה ונבראו

But the main revelation of the "something" is through the word of G-d, "for He commanded and they were created."

פי' צוה מלשון מצות המלך כי מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים] אין מלך בלא עם שבחי' מלכות היא בחי' התנשאות והסתלקות שלא יאיר ויתגלה אלא בבחי' שם בלבד.

"Commanded" (tzivah) is in the sense of "the king's command," for "Your kingship is a kingship over all worlds," [and] "there is no king without a people." For the level of Malchus (sovereignty) is a level of exaltation and withdrawal, so that it does not shine and become revealed except as a name alone.

5 וזהו יהללו את שם ה' כי הוא צוה ונבראו כמו עד"מ מלך ב"ו [בשר ודם] שמלכותו היא שמו לבד אשר נקרא על מדינתו

And this is [the meaning of] "Let them praise the name of Havayah, for He commanded and they were created": like, by way of analogy, a king of flesh and blood, whose kingship is his name alone, which is called over his land,

אבל לא בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל ממש והתלבשות כח הפועל בנפעל הוא למטה בע' [בשבעים] שרים שר של מים שר של כו' שהם משמרי האופנים.

but not in the manner of the actual enclothement of the power of the maker in what is made. And the enclothement of the power of the maker in what is made is below, in the seventy princes (the prince of water, the prince of, etc.), who are from the dregs of the Ofanim.

6 ויש גבוה מעל גבוה שמקבלים ג"כ דרך עילה ועלול עד המלאכים שהם שכלים נבדלים. שהם פני אריי [אריה] פני שור שבמרכבה.

And there are [beings] "higher than the high" that also receive by way of cause and effect, up to the angels, which are separate intellects: these are the face of the lion [and] the face of the ox in the Chariot.

אבל החיות של פני שור פני אריי [אריה] הוא יש מאין ממש. דהיינו שהמשכת החיות אשר להם הוא בבחי' אין והארה בעלמא שהוא בחי' שם בלבד ומזה נעשה גילוי היש.

But the life-force of the face of the ox [and] the face of the lion is truly something from nothing. That is, the drawing down of the life-force that they have is in the mode of "nothing" and a mere glimmer, which is the level of a name alone; and from this the revelation of the "something" comes about.

אך תכלית בריאת יש מאין הוא כדי להיות היש בטל לאין ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

However, the purpose of creating something from nothing is so that the "something" be nullified to the "nothing," and "the glory of Havayah be revealed" below as above.

7 וכמו שיהיה לעי"ל [לעתיד לבוא] כי עין בעין יראו כו' וזה תלוי בעבודתנו כל ימינו היום לעשותם. וכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא].

As it will be in the Time to Come: "For they shall see eye to eye," etc. And this depends on our service all our days, "today, to do them." And "all Israel have a share in the World to Come."

וצריך כ"א [כל אחד / כל אחת] להמשיך בחלקו גילוי זה להיות בטול היש והוא מחמת ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה שאתה הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם] ואתה הוא כו'

And each one must draw this revelation into his share, so that there be the nullification of the "something." This comes from contemplating the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: that "You are He before the world was created, and You are He," etc.,

בלי שום שינוי כי אני הוי' לא שניתי שאין העולם מעלים לפניו יתי וכחשיכה כאורה שאין ההעלם וההסתר אלא לעיני בשר שלנו.

without any change, for "I, Havayah, have not changed"; for the world does not conceal before Him, may He be blessed, and "darkness is as light," for the concealment and hiding exist only for our eyes of flesh.

אבל קמיה כולא כלא חשיב ממש ומעלה ומטה שוין לפניו שנמצא למטה כמו למעלה ממש.

But "before Him all is considered as nothing," truly, and above and below are equal before Him, so that He is present below exactly as above.

8 וא"כ גם בחי' היש בטל אליו ית'. וזהו כי גדול ה' ואדונינו מכל אלקים.

If so, the level of the "something" too is nullified to Him, may He be blessed. And this is [the meaning of] "For great is Havayah, and our L-rd is above all Elokim."

ופי' מכל אלקים הם ק"ך צירופי אלקים המעלימים ומסתירים אור ה' וקדושתו לבלתי יתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כמו שהוא שלא יתבטלו העולמות במציאות.

And the meaning of "above all Elokim": these are the 120 combinations of Elokim, which conceal and hide the light of Havayah and His holiness, so that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, should not be revealed as it is, so that the worlds would not be nullified in their existence;

אלא שיהא נראה העולם ליש ודבר נפרד. אבל אור הוי' הוא גדול על כולם ומושל על כולם להיות היש בטל.

but rather that the world appear as a "something" and a separate entity. But the light of Havayah is greater than them all and rules over them all, so that the "something" is nullified.

(וזהו כי אני ידעתי כי גדול כו'. אני זו כנס"י [כנסת ישראל]. אבל העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים עזב הוי' את הארץ. ופרעה אמר לא ידעתי את הוי' כו'. ולכן נאמר ביתרו אחר שנתגייר עתה ידעתי כי גדול הוי' כו')

(And this is [the meaning of] "For I know that [Havayah] is great," etc. "I": this is the Community of Israel. But the idolaters say, "Havayah has forsaken the land"; and Pharaoh said, "I do not know Havayah," etc. Therefore it is said of Yisro, after he converted, "Now I know that Havayah is great," etc.)

והיינו לפי שכל אשר חפץ הוי' נמשך ועשה גם בשמים ובארץ שכולם יש להם ציור ותמונה מבחי' חפץ ורצון הוי' שלא בא לידי גילוי בדבור ומאמר שהוא הפועל הישות.

That is, because "whatever Havayah desired" is drawn down, and He "has done" [it] also "in the heavens and on the earth": for all of them have shape and figure from the level of the desire and will of Havayah, which did not come into revelation in speech and utterance, which is what brings about yeshus (being a "something").

9 וזהו ענין שיתף מדה"ר [מדות הרחמים]. שבכל מע"ב [מעשה בראשית] כתיב ויאמר אלקים ואח"כ שיתף מדה"ר [מדות הרחמים] דכתיב ביום עשות ה' אלקים כו'.

And this is the meaning of "He associated the attribute of mercy": for throughout the work of creation it is written, "And Elokim said," and afterward He associated the attribute of mercy, as it is written, "On the day that Havayah Elokim made," etc.

וזהו למה יאמרו הגוים איה נא אלקיהם שבחי' אלקות הוא בבחי' איה דהיינו בבחי' הסתלקות לפי שאומרים עזב הוי"ה את הארץ

And this is [the meaning of] "Why should the nations say, 'Where, now, is their G-d?'": that G-dliness is in the state of "where," that is, in a state of withdrawal, because they say, "Havayah has forsaken the land,"

ואין העולם מתנהג אלא בבחי' אלקים שהוא שם הצמצום והסתלקות להיות העולם יש ודבר נפרד אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה.

and [that] the world is conducted only through the level of Elokim, which is the Name of tzimtzum (contraction) and withdrawal, so that the world be a "something" and a separate entity. But in truth, "whatever Havayah desired, He has done."

10 ועל ענין זה מדבר כל המזמור שלמעלה מזה הים ראה וינוס כו'. ההופכי הצור כו'.

And the whole psalm before this one speaks of this matter: "The sea saw and fled," etc.; "Who turns the rock," etc.

שמספר בשבח מעלת שם הוי"ה המושל על שם אלקי' ומשנה הטבע מצור החלמיש שהוא מיסוד האש וממנו מוציא מים

For it tells the praise of the superiority of the Name Havayah, which rules over the Name Elokim and changes nature: [as with] the flint rock, which is of the element of fire, and from it He brings forth water.

והיינו לפי ששם אלקים שהוא הצמצום ומעלים להיות בבחי' יש ע"פ הטבע המוטבע בכל דבר לפי מזגו ותכונתו הוא בטל לגבי שם הוי"ה המושל עליו שהוא ענין גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שכשמו כן הוא. ולכן גם הים ראה וינוס כו':

That is, because the Name Elokim, which is the tzimtzum (contraction) and conceals, so that [things] are in a state of "something" according to the nature implanted in each thing, according to its composition and character, is nullified before the Name Havayah, which rules over it, which is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, for as His Name is, so is He. Therefore also "the sea saw and fled," etc.

11 והנה כאשר יתבונן וישכיל כל זה האדם. אזי תכלה ותכסוף נפשו ליבטל אליו ית' עד שתחפץ להתפשט מתענוגי עוה"ז ולהפך לבו לגמרי ולדבקה בו וכמ"ש מי לי בשמים כו'.

Now, when a person contemplates and comprehends all this, then his soul will pine and yearn to be nullified to Him, may He be blessed, until it desires to strip itself of the pleasures of this world, and to turn his heart over completely, and to cleave to Him, as it is written, "Whom have I in heaven," etc.

ובזוהר אמרו מאן דלא טעים מרירו למיתקו ומהפך חשוכא לנהורא לית ליה חולקא הכא שצריך להפוך טעם מרירו למיתקא.

And in the Zohar they said: "Whoever does not taste bitter [turned] to sweet, and turn darkness into light, has no share here." For one must turn the taste of the bitter into sweetness.

12 ומרירו הן תאוות עוה"ז ותענוגים שמושפעים מהיכלות הקליפות. שאין לך דבר למטה שאין לו היכל למעלה כנגדו שממנו בא תוצאת הדבר ההוא והשפעתו.

And "bitter" means the desires of this world and the pleasures that flow from the chambers (heichalos) of the kelipos (husks). For there is nothing below that does not have a chamber above corresponding to it, from which that thing comes forth and receives its flow.

וכל תענוגי עוה"ז אפי' [אפילו] דבר קל ואפי' [ואפילו] המסלסל בשערו הנה החיות ההוא נמשך מהיכלות הטומאה.

And all the pleasures of this world, even a trivial thing, even one who curls his hair: that life-force is drawn from the chambers of impurity.

13 ולכן נענש יוסף בשבתו בבית האסורים י"ב שנה על שהיה מסלסל בשערו כדאיתא בגמרא ע"פ ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה מיד ותשא אשת אדוניו כו'.

Therefore Yosef was punished by sitting in prison twelve years, because he curled his hair, as is stated in the Gemara on the verse "And Yosef was handsome of form and handsome of appearance": immediately, "his master's wife cast [her eyes]," etc.

וצריך להפוך לבו לטעום ממש למיתקא טעמו וראו כי טוב ה'. אז תתענג על הוי"ה.

And one must turn his heart over, to truly taste sweetness: "Taste and see that Havayah is good." "Then you will delight in Havayah."

14 וזה הי' [היה] ענין הקרבנות שנהפך חלב מנפש בהמה ועולה ונכלל באש שלמעלה אשר תאכל על המזבח להיות אשה ריח ניחוח לה'. וכמו"כ [וכמו כן] תהיה התפלה שהיא במקום הקרבנות להלהיב נפשו באש שלמעלה ולהתענג על הוי"ה.

And this was the meaning of the sacrifices: that the fat from an animal soul is transformed, and rises and is absorbed into the fire from above that consumes on the altar, to be "a fire-offering, a pleasing fragrance to Havayah." And so too shall prayer be, which is in place of the sacrifices: to set one's soul aflame with the fire from above and to delight in Havayah.

15 וענין אתהפכא חשוכא לנהורא. הוא שחשך הגשמי של עוה"ז מעשה שמים וארץ שנראים ליש ודבר גשמי יתהפך לנהורא להיות בו גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה להיות היש בטל אליו ית' ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

And the meaning of "darkness turned into light" is that the physical darkness of this world, the work of heaven and earth, which appear as a "something" and a physical thing, be turned into light, so that there be in it a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that the "something" be nullified to Him, may He be blessed, and "the glory of Havayah be revealed" below as above.

16 והיינו שע"י בחי' טעים מרירו למיתקא שהוא ממטה למעלה להפוך לבו ותאוות עוה"ז לדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו'

That is, through the level of "tasting bitter [turned] to sweet," which is from below to above, turning one's heart and the desires of this world to cleave to Him, may He be blessed, with longing and thirst, etc.,

יאיר אור ה' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] במקום החשך של העוה"ז שלא יהיה העולם מעלים אור ה' וקדושתו

the light of G-d will shine from above to below in the place of the darkness of this world, so that the world will not conceal the light of G-d and His holiness.

וזהו ג"כ ענין נר מצוה ותורה אור נר מצוה היא בחי' העלא' [העלאת / העלאה] מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה] ותורה אור היא בחי' ההמשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] וע"י בחי' נר מצוה בא אור התורה:

And this is also the meaning of "a mitzvah is a lamp, and the Torah is light": "a mitzvah is a lamp" is the level of ascent from below to above, and "the Torah is light" is the level of drawing down from above to below; and through the level of "a mitzvah is a lamp," the light of the Torah comes.

17 וביאור הדבר. הנה צ"ל ענין אותיות מה ענינם. כי הנה האותיות נחלקות במבטא ע"י ה' מוצאות הפה. אחה"ע מהגרון כו'.

The explanation of the matter: now, it must be explained what letters are. For the letters are divided in pronunciation by the five organs of articulation of the mouth: Alef, Ches, Hei, Ayin from the throat, etc.

והנה אין המוצאות כלי המבטא דומים לכנור שהוא כלי הנגון שבנגן המנגן עליו מוציא קול שהקול ההוא בא מן תנועת הכנור שמוציא את הקול.

Now, the organs of articulation, the instruments of speech, are not like a lyre, which is an instrument of melody: when the musician plays on it, it produces a sound, and that sound comes from the movement of the lyre, which produces the sound.

משא"כ האותיות אינן באות מחמת תנועות כלי המבטא שהן ה' מוצאות הפה שהרי מאליהן ומעצמן יוצאות תנועות האותיות בלי שום הכנה וכוונה מכוונת באדם להניע הלשון לאותיות דטלנ"ת. או השפתים לאותיות בומ"ף.

This is not so with the letters: they do not come about because of the movements of the instruments of speech, which are the five organs of articulation of the mouth. For the movements of the letters come out by themselves and of their own accord, without any preparation or deliberate intention in a person to move the tongue for the letters Dalet, Tes, Lamed, Nun, Tav, or the lips for the letters Beis, Vav, Mem, Pei.

אלא אדרבה האותיות מניעות את הלשון לאותיות דטלנ"ת והשפתים לאותיות בומ"ף והאותיות מצד עצמן הן מושרשות בנפש עצמה.

On the contrary, the letters move the tongue for the letters Dalet, Tes, Lamed, Nun, Tav, and the lips for the letters Beis, Vav, Mem, Pei; and the letters, in themselves, are rooted in the soul itself.

18 והנפש היא המוציאה אותן מההעלם אל הגילוי מתחלה באותיות המחשבה ואח"כ באותיות הדבור. וז"ש [וזהו שכתוב] ויהי האדם לנפש חיה.

And it is the soul that brings them out from concealment into revelation, first in the letters of thought and afterward in the letters of speech. And this is what is written, "And man became a living soul (nefesh chayah)."

ות"א [ותרגום אונקלוס] לרוח ממללא שבחינת האותיות הן בבחי' חיה. כי יש באדם נפש רוח נשמה חיה. נפש הוא בחי' אותיות מחשבה ודבור.

And Targum Onkelos [renders it] "a speaking spirit," for the letters are on the level of Chayah. For there are in man Nefesh, Ruach, Neshamah [and] Chayah. Nefesh is the level of the letters of thought and speech.

19 ורוח הוא הבל הלב שהוא קול כלול מאש רוח ומים כנודע ונשמה היא בחי' השגת השכל ונשמת שדי תבינם.

And Ruach is the breath of the heart, which is voice, composed of fire, air and water, as is known. And Neshamah is the level of intellectual comprehension: "and the neshamah of Shaddai gives them understanding."

וחיה היא בחי' חכמה דהיינו מקור החכמה שלמעלה מן ההשגה ושם הוא שרש האותיות אלא שקבען בפה ולא שבראן שם בפה

And Chayah is the level of Chochmah (wisdom), that is, the source of wisdom, which is above comprehension; and there is the root of the letters. Only, He "set them in the mouth," and not that He created them there in the mouth;

כי בריאותם והתהוותם בשרשם הוא למעלה בבחינת חיה ומשם נמשכו ונתחלקו לכ"ב אותיות לדבר בם איש ואיש כלשונו.

for their creation and coming into being, in their root, is above, on the level of Chayah; and from there they were drawn down and divided into twenty-two letters, for each and every man to speak with them according to his language.

20 ובזה יובן ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמט"ט [שמטטרון] קושר קשרים לקונו מתפלותיהן של ישראל.

With this one will understand the saying of our Sages, of blessed memory, that Metatron ties knots for his Maker from the prayers of Israel.

כי הנה המלאכים מעלים התפלות לפי שדבור האדם הוא גשמי והמלאכים הם רוחני' [רוחניים] שהדבור שלהם הוא כמו מחשבה שלנו וע"י המלאך המקבל התפלה מזדככת התפלה מגשמיות לרוחניות ע"י המלאך ההוא.

For the angels raise up the prayers, because the speech of man is physical, while the angels are spiritual, their speech being like our thought; and through the angel who receives the prayer, the prayer is refined from physicality to spirituality, through that angel.

21 והנה גבוה מעל גבוה עד עולם העליון שבו משכן מט"ט [מטטרון] והוא קושר כתרים שלמעלה מן הראש ומוחין.

Now, [it goes] "higher than the high," up to the supernal world, in which is the dwelling place of Metatron; and he ties crowns, which are above the head and the intellect (mochin).

וע"י זה ממשיך אותיות חדשות. כי הנה התפלה היא בקשת יה"ר [יהי רצון] שיתהווה בחינת רצון

And through this he draws down new letters. For prayer is a request, "Yehi ratzon" ("May there be will"), that a level of will come into being.

שכמו שכבר נמשך רצה"ע [רצון העליון] בחכמה. הנה החכמה מחייבת ע"פ התורה אין יסורים בלא עון שהעון גורם יסורים ח"ו [חס ושלום] אבל ע"י התפלה יה"ר [יהי רצון] נמשך רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מבחינת חכמה ושם הוא רחמים פשוטים ורבו פשעיך כו'.

For, as the supernal will has already been drawn into Chochmah (wisdom), Chochmah dictates, according to the Torah, "There is no suffering without sin," for sin brings suffering, G-d forbid. But through prayer, "Yehi ratzon," the supernal will that is above the level of Chochmah is drawn down, and there, it is simple mercy, and "your transgressions are many," etc.

22 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כשישראל אומרים יהא שמו הגדול מבורך כו' הקב"ה מנענע בראשו. פי' שמנענע וממשיך בראשו הוא רצה"ע [רצון העליון] ב"ה

And this is what our Sages, of blessed memory, said: when Israel say "May His great Name be blessed," etc., the Holy One, blessed be He, nods His head. That is, He moves and draws down His "head," which is the supernal will, blessed be He;

כי אותו מבקשים יהא שמו הגדול מבורך שיהא ברוך ונמשך שמו הגדול שלמעלה מבחינת השתלשלות שהוא גדול ומהולל מאד.

for that is what is being requested: "May His great Name be blessed," that His great Name, which is above the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), be blessed and drawn down, for it is "great and exceedingly praised."

23 והמשכת רצה"ע [רצון העליון] הזה הוא ע"י העלאת אותיות התפלה לשרשן ומקורן כתר העליון ע"י מט"ט [מטטרון]. והיינו לפי ששרש האותיות היא בכתר העליון למעלה מבחי' חכמה ומוחין אלא שראשית הגלוי היא בחכמה שא"א להשכיל ולהשיג כל דבר מושכל כ"א ע"י אותיות.

And the drawing down of this supernal will is through the raising of the letters of prayer to their root and source, the Supernal Keser (the Crown), through Metatron. That is, because the root of the letters is in the Supernal Keser, above the level of Chochmah (wisdom) and the intellect (mochin); only, the beginning of revelation is in Chochmah, for it is impossible to understand and grasp any intelligible thing except through letters.

אבל האותיות עצמן אינן בחי' שכל שא"א לשכל המושג להשיג ענין מהות האותיות בעצמותם אלא שהן לבוש השכל

But the letters themselves are not on the level of intellect, for intellect that is grasped cannot grasp the essential nature of the letters in themselves; rather, they are a garment of the intellect.

והלבוש הזה הוא מבחי' חיצוניות עליון שירד ונתפשט למטה להלביש את השכל. ומשם יורד עוד להיות אותיות מחשבה ודבור:

And this garment is from the level of the supernal outer dimension (chitzoniyus), which descended and spread downward to clothe the intellect. And from there it descends further, to become letters of thought and speech.

24 והנה התורה נתלבשה באותיות ג"כ עד"ז שאותיות התורה שרשן למעלה מעלה מבחי' התורה. דאורייתא מחכמה נפקת והאותיות שרשן למעלה בבחי' כתר.

Now, the Torah too was clothed in letters in this way: the letters of the Torah have their root far above the level of the Torah. For "the Torah issues from Chochmah (wisdom)," while the letters have their root above, on the level of Keser (the Crown).

ואותיות מלשון אתא שהוא לשון המשכה. שהאותיות הן המשכות שבהן ועל ידן נמשך להיות התורה.

And otiyos (letters) is from the word asa ("came"), which denotes drawing down; for the letters are drawings-down, in which and through which it is drawn down to become the Torah.

25 והענין כי הנה כתיב כאשר יאמר משל הקדמוני והוא התורה שהתורה נקראת בשם משל הקדמוני.

The explanation: it is written, "As the parable of the Primordial One says," and this is the Torah, for the Torah is called "the parable of the Primordial One."

וביאור הדבר ההוא כי הנה ענין המשל הוא להמשיל את הנמשל באופן שיובן מתוך המשל.

And the explanation of this: the nature of a parable is to represent the thing it illustrates (the nimshal) in a way that it will be understood from within the parable.

והרי המשל הוא ענין אחר שאינו מהות הנמשל. אלא שהנמשל מובן מתוכו ע"י שדומה לו בצד מה.

Yet the parable is a different thing, which is not the essence of what it illustrates; only, what it illustrates is understood from within it, because it resembles it in some respect.

26 וז"ש [וזהו שכתוב] וביד הנביאים אדמה. וחז"ל [וחכמינו זכרונם לברכה] המשילו מראה הנבואה לאספקלריא שכמו שרואין באספקלריא הגם שנראית דמות הצורה בתמונתה ובצלמה ממש מ"מ אין זאת גוף הצורה עצמה ממש אלא דמותה ותמונתה.

And this is what is written, "And through the prophets I am likened." And our Sages, of blessed memory, compared prophetic vision to a mirror (aspaklaria): just as one sees in a mirror, although the likeness of the form appears in its very shape and image, nevertheless this is not the actual body of the form itself, but only its likeness and its image;

כך כל השגת הנביאים באלקותו ית' אין זה אלא בחי' דמות ודמיון.

so too, all the prophets' apprehension of His G-dliness, may He be blessed, is only on the level of likeness and resemblance.

27 והיינו כמו בחי' משל שממנו מובן הנמשל. אבל באלקותו ית' ממש כתיב כי לא יראני כו' וכמשארז"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה].

That is, like a parable, from which the thing it illustrates is understood. But regarding His actual G-dliness, may He be blessed, it is written, "For [man] shall not see Me," etc., and as our Sages, of blessed memory, said.

וז"ש [וזהו שכתוב] בשלמה וידבר שלשת אלפים משל על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] כו' דהיינו שאמר על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] רוחניות הענין

And this is what is written of Shlomo, "And he spoke three thousand parables," on every single matter of the words of Torah, etc. That is, on every single matter of the words of Torah he told its spiritual meaning.

כמו מצות קרבנות מן הבהמה. ומקריבים חלב ודם ע"ג [על גבי] המזבח בכהן ובגדי כהונה והיה אומר ענין הקרבנות ברוחניות ומהו נקרא חלב ודם ברוחניות ומהו כהן ומהו בגדי כהונה.

For example, the mitzvah of sacrifices from animals, [in which] fat and blood are offered upon the altar, through a kohen and the priestly garments: he would explain the matter of the sacrifices in spiritual terms, what is called fat and blood in spirituality, and what is a kohen, and what are the priestly garments.

28 והנה גבוה מעל גבוה כמה מדרגות רוחניות זו למעלה מזו. והשיג שלמה בחכמתו שלשת אלפים משל. דהיינו שלשת אלפים מדרגות זו למעלה מזו.

Now, [there are,] "higher than the high," many spiritual levels, one above the other. And Shlomo, in his wisdom, grasped three thousand parables, that is, three thousand levels, one above the other.

וכולם אינן רק בחינת משל לגבי בחינת אלקות ממש השורה ומתלבש בתורה.

And all of them are only on the level of a parable relative to the level of actual G-dliness, which rests and is clothed in the Torah.

29 והנה שלמה לא השיג אלא שלשת אלפים משל. אבל באמת כך הוא עד רום המעלות לאין קץ שכולם אינן רק בחינת משל לקדמונו של עולם. דהיינו אור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' וגדר השתלשלות

Now, Shlomo grasped only three thousand parables. But in truth, it is so up to the highest heights, without end: all of them are only on the level of a parable of the Primordial One of the world, that is, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, which is far above the level and bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

לא בבחי' ממלא ולא בבחינת סובב רק שהתורה נמשכה משם ע"י בחינת אותיות והמשכות.

[It is] neither on the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) nor on the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Only, the Torah was drawn down from there by way of letters and drawings-down.

30 וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דוד הע"ה [העליו השלום] היה מחבר תורה של מעלה בהקב"ה. דהיינו שהמשיך אותיות התורה מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש.

Of this our Sages, of blessed memory, said: King David, peace be upon him, would join the Torah above with the Holy One, blessed be He. That is, he drew down the letters of the Torah from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

וע"ז [ועל זה נאמר] אשר יעשה אתם האדם כו'. לעשות אותם. שעשיית התורה היא ע"י האדם. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מעלה אני עליכם כאלו עשאוני.

And of this it is said, "which man shall do," etc.: "to make them," for the making of the Torah is through man. And as our Sages, of blessed memory, said, "I account it to you as though you had made Me."

וזהו ותורה אור שהתורה מאירה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש. אך אין אור התורה עולה בשם אור אלא ע"י נר מצוה:

And this is [the meaning of] "and the Torah is light": the Torah radiates the Infinite Light, blessed be He, itself. But the light of the Torah is called by the name "light" only through "a mitzvah is a lamp."

31 והענין שהארת אור הנר הוא ע"י שיש אויר סביב האור. משא"כ בלא אויר יכבה ולא יאיר כלל.

The explanation: the shining of the lamp's light comes about through there being air around the light; whereas without air it would go out and not shine at all.

ולכן אין כופין כלי ע"ג [על גבי] הנר בשבת שלא יכבה שמחמת כפיית הכלי מונע האויר שסביב האור.

Therefore one does not overturn a vessel over a lamp on Shabbos, lest it go out, for by overturning the vessel one blocks the air that is around the light.

32 והיינו כי האויר גורם להיות הארת אור הנר לפי שאויר הוא אותיות אור י' שהאויר הוא מקור האור.

That is, the air brings about the shining of the lamp's light because avir (air) is the letters of or (light) [and] yud, the air being the source of the light.

כי היו"ד שבהעלם אותיות אויר הוא העלם האור ובו ועל ידו נמשך ויוצא האור מההעלם אל הגילוי.

For the yud that is hidden within the letters of avir is the concealment of the light; and in it and through it the light is drawn and goes out from concealment into revelation.

33 והיינו כמו בחינת אותיות שלמעלה מהתורה ושם הוא שרש ומקור המצות שהן מושרשות ברצה"ע [ברצון העליון] ב"ה שלמעלה מהחכמה בחי' דאורייתא מחכמה נפקת.

And this is like the level of the letters that are above the Torah; and there is the root and source of the mitzvos, which are rooted in the supernal will, blessed be He, which is above Chochmah (wisdom), the level of "the Torah issues from Chochmah."

ולכן בעשיית המצות שהן בבחינת העלאה מלמטה למעלה למקורן ושרשן בחי' אוי"ר [אויר] אור י' גורם להאיר אור התורה

Therefore the doing of the mitzvos, which are an ascent from below to above, to their source and root, the level of avir, or [and] yud, causes the light of the Torah to shine,

כי כל המצות נק' בשם צדקה. כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כו'.

for all the mitzvos are called by the name tzedakah, as it is written, "And it will be tzedakah for us, if we take care to do all this mitzvah," etc.

34 וצדקה לדלים ואביונים היא המשכה והשפעה להחיות רוח שפלים.

And tzedakah to the poor and destitute is a drawing down and bestowal "to revive the spirit of the lowly."

וכך מעוררים למעלה בחי' המשכות להחיות רוח שפלים דקמיה כולא כלא חשיב והכל נק' שפלים ודלים אצלו ית'. וההמשכות וההשפעות הן הן אור התורה. כי אור ושפע הכל א'.

And in this way, above, one arouses the level of drawings-down "to revive the spirit of the lowly," for "before Him all is considered as nothing," and all are called lowly and poor in relation to Him, may He be blessed. And these drawings-down and bestowals are themselves the light of the Torah, for light and flow are all one.

35 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו רק צ"ל תורה וגמ"ח [וגמילות חסדים]

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." Rather, there must be Torah and deeds of kindness (gemilus chasadim),

כי בלא גמ"ח [גמילות חסדים] זו צדקה אין אור התורה מאיר לו.

for without deeds of kindness, which is tzedakah, the light of the Torah does not shine for him.

וזהו אפי' [אפילו] תורה אין לו. פי' שאין התורה שייכה ומתייחסת אליו רק התורה היא בחי' אותיות הנ"ל.

And this is [the meaning of] "does not have even Torah": that is, the Torah does not belong and relate to him; rather, the Torah is the level of the letters mentioned above.

וזהו אמשיך רוח ואייתי רוח. פי' רוח היינו בחינת אוי"ר [אויר] הנ"ל ומתחלה אמשיך מקור בחי' אותיות. ואח"כ אייתי וממשיך המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה ראשית גילוי האותיות להיות התורה אור:

And this is [the meaning of] "it draws spirit and brings spirit." That is, "spirit" (ruach) is the level of avir mentioned above: first "it draws" the source, the level of letters; and afterward "it brings," drawing down the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into Chochmah (wisdom), the beginning of the revelation of the letters, so that the Torah be light.

36 ובזה יובן ענין מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל כי מזוזה היא בחי' העלאה ממטה למעלה כמו בחי' המצות.

With this, the matter of "the mezuzah on the right and the Chanukah lamp on the left" will be understood. For the mezuzah is the level of ascent from below to above, like the level of the mitzvos.

וענין המזוזה הוא שכותבין פ' שמע והיה אם שמוע שכתוב שם אחד ואהבת בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך בחי' העלאה.

And the matter of the mezuzah is that one writes the passages of Shema and VeHayah Im Shamoa, in which is written "One," and "And you shall love with all your heart, and with all your soul, and with all your might": the level of ascent.

37 וקובעין בפתח הבית להעלות הבית וכל אשר בו כל רכושו וקנינו בכל התיבות להיות בטלים לאהבת ה' בכל מאדך בכל ממונך.

And it is affixed at the entrance of the house, to raise up the house and all that is in it, all his property and possessions in all the chests, so that they be nullified to the love of G-d: "with all your might," with all your money.

ולכן קובעין המזוזה בימין כי וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו שמקרבו אצלו כך נמשך ימין מקרבת להעלות אליו יתי כל הבא לקרב אליו יתי.

Therefore the mezuzah is affixed on the right, for "and His right hand embraces me," like a person who embraces his friend, drawing him close to himself; so too there is drawn down "the right that draws near," to raise up to Him, may He be blessed, everyone who comes to draw near to Him, may He be blessed.

אבל נ"ח הוא המשכת אור התורה. כי היונים רצו להשכיחם תורתך ולכן הוא משמאל. כי מימינו אש דת למו שהתורה נמשלה לאש כנודע.

But the Chanukah lamp is the drawing down of the light of the Torah, for the Greeks sought "to make them forget Your Torah"; therefore it is on the left. For "from His right hand, a fiery law for them": the Torah is likened to fire, as is known.

38 ובפרט שעיקר מצות נ"ח להאיר בחוץ ברה"ר [ברשות הרבים] ובחי' רבים היינו טורא דפרודא מבחי' ז' אומות שגם שם יאיר אור ה' וקדושתו שלא יהא העלם והסתר כמו שהיה בימי חשמונאי שרצו היונים להשכיחם תורתך.

And especially since the main mitzvah of the Chanukah lamp is to shine outside, in the public domain (reshus harabim, "the domain of the many"); and the level of "the many" is the mountain of separation (tura difruda), from the level of the seven nations: that there too the light of G-d and His holiness should shine, so that there be no concealment and hiding, as there was in the days of the Hasmoneans, when the Greeks sought "to make them forget Your Torah."

וכשגברה מלכות בית חשמונאי תקנו להמשיך אור התורה גם במקום הרבים טורי דפרודא:

And when the kingdom of the Hasmonean house prevailed, they instituted the drawing down of the light of the Torah also into the place of the many, the mountains of separation.

39 והנה שרש הז' אומות רישיה דעשו בעטפא דיצחק שהוא מבחי' גבורות שהן בחי' שמאל.

Now, the root of the seven nations is "the head of Eisav in the bosom of Yitzchak," which is from the level of Gevuros (restraint), which are the level of the left.

אך הגורם להיות המשכת נר חנוכה בשמאל היינו בחי' המזוזה שבימין שהיא בחי' ההעלאה שע"י העלאה זו נעשה בחי' ההמשכה הנ"ל ונמשך גם במקום החשך בחינת טורי דפרודא.

But what causes the drawing down of the Chanukah lamp on the left is the level of the mezuzah on the right, which is the level of ascent: through this ascent the drawing down mentioned above comes about, and it is drawn down also into the place of darkness, the level of the mountains of separation.

כי עיקר הדבר הוא להיות החשך דוקא מאיר דהיינו בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (סוטה מ"ט) **עלמא אמאי קא מקיים אאיש"ר** [אאמן יהא שמיה רבא] **דאגדתא.**

For the main thing is that the darkness itself should shine, that is, the level of "darkness turned into light." And this is what our Sages, of blessed memory, said (Sotah 49): "On what does the world endure? On the 'Amen, may His great Name be blessed' of the Aggadah."

כי אגדתא הוא בחי' תרגום שכל התלמוד הוא בל' [בלשון] תרגום. ותרגום הוא בחי' אחוריים דקדושה כנודע.

For the Aggadah is the level of Targum, since the whole Talmud is in the language of Targum; and Targum is the level of the back (achorayim) of holiness, as is known.

וכשנמשך להיות שמיה רבא מברך ונמשך גם בבחי' תרגום שהוא בבחי' אחוריים אזי אתהפכא חשוכא לנהורא וזהו עיקר קיום העולם:

And when it is drawn down so that "His great Name be blessed," and it is drawn down also into the level of Targum, which is on the level of the back, then darkness is turned into light; and this is the essence of the world's endurance.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/torah-ohr/mikeitz/15/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok